

ЗОВНІШНІ ЕКОЛОГІЧНІ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ

Держава є комплексною багатofункціональною структурою, де окремі її складові частини відповідають за виконання певних функцій. Це обумовлюється покладеними на державу зобов'язаннями забезпечення, захисту, врегулювання та гарантування соціально-групових, суспільних та індивідуальних інтересів. Свою діяльність держава направляє на врегулювання найважливіших сфер суспільного життя. Напрями її діяльності прийнято називати функціями. Держава наділена внутрішніми та зовнішніми функціями.

Якщо внутрішні функції держави розповсюджуються та діють на її території, то зовнішні існують поза її межами. Держава, як і її суспільство, постійно взаємодіє та співпрацює з іншими державами, міжнародними інституціями та наддержавними утвореннями. При цьому зв'язки стають дедалі тіснішими, суб'єкти міжнародних відносин стають все більш взаємозалежними як у фінансово-економічних відносинах, так і в інших сферах. Світ стає глобалізованим.

Значною мірою глобалізація торкається екологічної функції держави.

Як відомо, у досягненні високої якості навколишнього середовища зацікавлене все міжнародне співтовариство. Тому екологічні проблеми набувають глобального значення.

Так, однієї з цілей Декларації тисячоліття Організації Об'єднаних Націй, прийнятих країнами-членами у 2000 році, є забезпечення сталого розвитку довкілля. Основа цієї мети полягає у включенні принципу екологічно раціонального розвитку в національні стратегії і програми, та уповільнити процес втрати природних ресурсів. Щодо статистики, то наприклад, у 2008 році обсяг викидів вуглекислого газу (CO₂) перевищив рівень 1990 року приблизно на 38 відсотків, що свідчить про нагальну потребу у вирішенні екологічних проблем [3, с. 50]. Тобто, міжнародне суспільство має докладати спільні зусилля задля збереження світової екосистеми.

Особлива роль у вирішенні глобальних, в даному випадку екологічних проблем, належить країнам, що володіють високим промисловим, науково-технічним і природоресурсним потенціалом. На частку цих країн припадають значні масштаби забруднення природного середовища, у тому числі планетарного характеру. Потреби ринкової економіки ведуть до ігнорування правил раціонального природокористування, збереження та освоєння лісів, рослинного і тваринного світу. А це викликає несприятливі зміни від негативного впливу господарської діяльності на природне середовище, негативно позначається на продуктах харчування і, в кінцевому рахунку, на здоров'ї людей.

Погіршення навколишньої екологічної обстановки в усіх країнах світу, зростання екологічних катастроф, аварійності на виробництві через недотримання технологічних режимів диктують необхідність об'єднання зусиль усіх держав, встановлення між ними партнерських відносин для спільної цілеспрямованої природоохоронної діяльності, створення системи моніторингу за станом навколишнього середовища та здоров'ям населення, реалізації екологічних програм і проектів, оперативного обміну інформацією у даній сфері, проведення узгодженої екологічної політики та зміцнення загальної екологічної безпеки.

Глобалізація в екологічній сфері відкриває величезні можливості всім країнам і народам для забезпечення безпеки людства, що може бути досягнуто лише спільними зусиллями держав.

Саме в галузі екології держави в найбільшій мірі взаємозалежні. Екологічні проблеми мають планетарне значення, вони не вичерпуються межами однієї держави. Тому важливо налагодити активну співпрацю держав один з одним, об'єднати зусилля в боротьбі з негативними наслідками науково-технічного прогресу і несприятливого впливу людини на природне середовище, прийняти узгоджені екологічні рішення і упорядкувати дії [1, с. 104].

Окрім цього, важливим залишається питання імплементації міжнародних багатосторонніх та двосторонніх договорів щодо дотримання своїх зобов'язань державами-учасницями. Також було б доречно запровадити дієвий і ефективний міжнародний правовий механізм впливу та притягнення до відповідальності держав у разі порушення чи недодержання взятих на себе зобов'язань в сфері охорони навколишнього середовища. Особливо це має стосуватися випадків забруднення навколишнього середовища та заподіяння цим шкоди здоров'ю людей не тільки у самій державі, а й у сусідніх країнах.

Двостороннє та багатостороннє співробітництво України в галузі охорони навколишнього середовища зосереджуються в основному на наступних сферах:

- охорона біологічного різноманіття;
- охорона водних ресурсів;
- охорона атмосферного повітря та озонового шару;
- пом'якшення наслідків зміни клімату;
- оцінювання трансграничної дії на навколишнє середовище;
- робота з хімічними речовинами та відходами;
- деградація земель.

Окрім того, найбільш важливими напрямками міжнародного та міждержавного співробітництва у екологічній сфері являються:

- обмін інформацією;
- збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;
- зменшення трансграничного забруднення атмосферного повітря, земель та вод;
- обмін ефективними практиками та технологіями збереження навколишнього середовища та природних ресурсів;
- створення регіональних та світової екологічної мережі [2, с. 78].

Таким чином, слід зазначити, що зовнішні функції держави є суттєво залежними від процесів глобалізації. Виходячи із цього, держава повинна створити механізми мінімізації появи та впливу екологічних катастроф та техногенних аварій як на національному, так і міжнародному рівнях.

Список використаних джерела:

1. Морозова Л.А. Влияние глобализации на функции государства / Л.А. Морозова // Государство и право. – 2006. – № 6. – С. 101-107.
2. Обзоры результативности экологической деятельности. Украина. Второй обзор / [Европейская экономическая комиссия. Комитет по экологической политике]. – Нью-Йорк, Женева: ООН, 2007 г. – 265 с.
3. Цели развития тысячелетия: доклад за 2011 год / [Межучрежденческая группа экспертов ООН]. – Нью-Йорк: ООН, 2011 г. – с. 50.